

Szpilczyński, Stanisław

"Iz Hrvatske Medicinske Proslosti", Zagreb 1954 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 3/3, 490

1958

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Iz Hrvatske Medicinske Proslosti, Zagreb 1954, s. 313. Pamiętnik Zjazdu Towarzystwa chorwackich lekarzy w 80 rocznicę (red. M. D. Grmek i S. Dujmusic).

Estetycznie wydana książka zawiera szereg artykułów (referatów zjazdowych) z dziejów Towarzystwa chorwackich lekarzy i medycyny chorwackiej. Po krótkiej przedmowie August Forenbaher zapoznaje czytelnika z dziejami tego Towarzystwa dzieląc je na dwa okresy: jeden od zawiązania się w 1874 do 1899 r. a drugi do 1941 r.; w zakończeniu uwzględnił on dzieje okresu powojennego. Z kolei dowiedzieć się można o rozwoju medycyny chorwackiej od najdawniejszych czasów; przegląd ten — pióra M. D. Grmeka — wzbogacony został kolorowymi fotokopiami starych rękopisów, jak np. Dioskuridesa z VI w. W ogólności książka zawiera 66 rycin i tablic.

Następuje szereg dalszych artykułów: dzieje medycyny u Chorwatów od 1844 r. do ostatnich czasów (Lavoslav Glesinger), przegląd rozwoju służby zdrowia, ilustrowany mapami, w czasie wywoleńczych walk narodowych 1941—1945 (Anton Zimolo), wody mineralne Chorwacji (Stanko Miholic), herby lekarzy i chirurgów w piśmiennictwie (Bartol Zamaic), nowsze wiadomości o zuchwie krapieńskiego pracźlowieka (Juraj Kallay), przepisy zdrowotne w statutach dalmatyńskich ze średniowiecza (Rafo Ferri), notatki o leczeniu na podstawie średniowiecznego piśmiennictwa (M. D. Grmek), krótka nauka o ochronie zdrowia z rękopisu średniowiecznego w Zagrzebiu nr 92 (Valentin Putanec), stary turecki i arabski rękopis lekarski z Bośni i Hercegowiny (Stanko Sielski), Jan Dragojaevus i jego dzieło o teriaku (Lavoslav Glesinger), o inwentarzach szpitalnych XVI stulecia w Dubrownie (Zdenka Kestercanek), pouczenie umieszczone na XVIII-wiecznej skrzyni z muzeum w Varazdini (Josip Stajduhar), postanowienia dla łaźiebników i chirurgów z 1746 r. (Kamilo Firinger), zapiski medyczne w starych kalendarzach chorwackich (Damir Primozić), chorwacki poradnik lekarski Ignacego Aquiliniya z 1705 r. (Vinko Justin Velić), rozliczne leki Piotra Bartulovića-Puovića (Dusan Berć), o stanie zdrowotności w Splicie na przełomie XVIII i XIX stulecia (Cvito Fisković), pierwsza narkoza eterowa w dalmatyńskim szpitalu (Ante Dresćik), wpływ organizacji aptekarzy i lekarzy na stan zdrowotny w Chorwacji i Sławonii w XIX stuleciu (Hrvoje Tartalja), rozwój balneoklimatologii w Chorwacji w ostatnich 80 latach (Leo Trauner), z dziejów urologii w Chorwacji (Milan Schwarzwald), początki diagnostyki rentgenologicznej w Chorwacji (Fedro Petrovčić), środki lecznicze w narodowej medycynie chorwackiej (Leander Brozović).

Poszczególne artykuły wprowadzają w bardzo rozległą tematykę dziejów medycyny z różnych epok i oparte są na materiale przeważnie faktograficznym. Trudno wszakże doszukać się w referatach omówienia rozwoju poglądów naukowych w medycynie. Związków postępu i wstecznicstwa towarzyszących rozwojowi medycyny od najdawniejszych do najnowszych czasów można się tylko domyślać, podobnie jak łączność naukowego postępu z rozwojem dążeń społecznych.

St. Szp.